

Sygn. akt III U 226/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy W. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania W. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 18 lutego 2015 r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. M. prawo do emerytury, począwszy od dnia 15 stycznia 2015 r.

Sygn. akt III U 226/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 kwietnia 2015 r.

Decyzją z dnia 18 lutego 2015 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy W. M. przyznania emerytury.

W podstawie prawnej powołano art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 4 miesięcy i 10 dni; składkowe – 23 lat, 10 miesięcy i 21 dni; łącznie – 25 lat, 3 miesiące i 1 dnia. Do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresów od 1 września 1972 r. do 22 czerwca 1974 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym, ponieważ jest to zatrudnienie w charakterze ucznia młodocianego i nie jest to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz od 23

czerwca 1974 r. do 28 lutego 1993 r., ponieważ przedłożone przez wnioskodawcę akta z archiwum nie są wystarczające, aby można było stwierdzić, w jakim okresie na poszczególnych stanowiskach praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a dokumentacja archiwalna odzwierciedla jedynie wysokość wynagrodzeń wnioskodawcy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył w dniu 2 marca 2015 r. wnioskodawca W. M..

Na uzasadnienie swojego stanowiska wnioskodawca podał, że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy od 1 września 1972 r. do 22 czerwca 1974 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P. jako monter konstrukcji żelbetowych i betoniarz oraz od 23 czerwca 1974 r. do 28 lutego 1993 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P. jako betoniarz i monter konstrukcji żelbetowych. Praca ta była ciężka i szkodliwa dla zdrowia, a okoliczności te mogą potwierdzić wskazani przez wnioskodawcę świadkowie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły podstawę wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Przemyśle ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. M., ur. dnia (...), w dniu 21 stycznia 2015 r. złożył wniosek o emeryturę, oświadczając w nim, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W aktach emerytalnych wnioskodawcy zalega dokumentacja poświadczająca przebieg zatrudnienia, z której wynika m.in., że: był on zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) w J. w okresie od 1 września 1972 r. do 22 czerwca 1974 r. jako uczeń młodociany – uczeń (...) Szkoły Budowlanej dla Pracujących (...) w P.; był on zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P. w okresie od 1 września 1972 r. do 28 lutego 1993 r., w tym (...) od 1 września 1972 r. do 22 czerwca 1974 r., na stanowiskach ucznia zawodu i montażysty.

Wnioskodawca przedłożył w ZUS również kserokopię dokumentacji płacowej za lata 1980-1992 oraz kserokopię dokumentacji z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P..

Na podstawie całości zgromadzonej w aktach rentowych dokumentacji, ZUS decyzją z dnia 18 lutego 2015 r. odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 4 miesięcy i 10 dni; składkowe – 23 lat, 10 miesięcy i 21 dni; łącznie – 25 lat, 3 miesiące i 1 dnia.

Dowód – akta organu rentowego:

- wniosek emerytalny z dnia 21.01.2015 r.,
- świadectwa pracy,
- kserokopia dokumentacji płacowej za lata 1980-1992 oraz kserokopia dokumentacji z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P. dot. wnioskodawcy,
- zaskarżona decyzja ZUS z dnia 4.11.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P. w okresie od 1 września 1972 r. do 22 czerwca 1974 r., jako uczeń zawodu. Wówczas wnioskodawca 3 dni w tygodniu uczył się w szkole teorii zawodu, a pozostałe 3 dni w tygodniu pracował.

Od dnia 23 czerwca 1974 r. wnioskodawca podjął zatrudnienie w tym przedsiębiorstwie jako montażysta – betoniarz. W ramach obowiązków wnioskodawcy leżały prace zbrojarskie, betoniarskie, przygotowywanie szalunków – prace

ciesielskie i monterskie konstrukcji żelbetowych. Wnioskodawca pracował na wysokości – od 4 do 12 piętra, przy wznoszeniu budynków – bloków z płyt żelbetowych, tzw. „wielkiej płyty”. Wyżej opisane prace wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

W trakcie zatrudnienia wnioskodawca wyjechał do pracy na budowę eksportową do L. od dnia 1 marca 1989 r. do 28 lutego 1990 r., z tym że ostatnim dniem pracy na budowie był 21 luty 1990 r., a do pracy w kraju zgłosił się 6 marca 1990 r. Wyjazd był organizowany przez macierzysty zakład pracy – (...) Przedsiębiorstwo Budowlane. W trakcie pracy na budowie eksportowej do obowiązków wnioskodawcy należały te same czynności, co w kraju. Pracował przy wznoszeniu budynków.

Zakład pracy nie wystawiał swoim pracownikom świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ani nie wypłacał z tego tytułu żadnych dodatków. W związku z tym współpracownicy wnioskodawcy S. G., L. K. i A. T., którzy w tym zakładzie również pracowali w warunkach szczególnych, uprawnienia do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych nabyli w ramach postępowania toczącego się na skutek odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przed tut. Sądem.

Dowód:

- dokumentacja zawarta w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P.,
- zeznania świadka S. B.,
- zeznania świadka J. G.,
- zeznania świadka S. G.,
- zeznania świadka L. K.,
- zeznania świadka A. T.,
- przesłuchanie wnioskodawcy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych wnioskodawcy oraz w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P., których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków S. B., J. G., S. G., L. K. i A. T. oraz wnioskodawcy W. M., jako logicznym, spójnym, wzajemnie się uzupełniającym. Wynika z nich jednoznacznie, w jakim charakterze, w jakich warunkach i przy jakich pracach był zatrudniony wnioskodawca w spornym okresie pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P.. Świadek S. B. był kierownikiem budowy, pozostali świadkowie współpracowali wraz z wnioskodawcą w różnych okresach czasu, stąd też na co dzień byli bezpośrednimi obserwatorami prac wykonywanych przez wnioskodawcę W. M. w ramach jego obowiązków. Istotnym pozostaje również fakt, że zakład pracy w chwili obecnej już nie istnieje, a po zakończeniu zatrudnienia nie wystawiał pracownikom odpowiednich świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W związku z tym świadkowie S. G., L. K. i A. T., którzy w tym zakładzie pracy również pracowali w warunkach szczególnych, ale nie otrzymali od pracodawcy stosownego świadectwa pracy, uprawnienia do emerytury wcześniejszej z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych nabyli w ramach postępowania toczącego się na skutek odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przed tut. Sądem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy W. M. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.
o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U.
z 2013, poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu
wieku przewidzianego
w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach
dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat -
dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego
albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za
pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa
(ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach
i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym
pracownikami, o których mowa
w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku
niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach
lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po
dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa
(art. 32 ust. 1a pkt 1).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1,
za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o
znacznej szkodliwości
dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu
na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom
wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust.
4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego
pracowników zatrudnionych
w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8,
poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.
w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym
charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43
ze zm.) - pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do
emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres
zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach
określonych

w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia, czy wnioskodawca był zatrudniony, co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Poza sporem pozostaje w przedmiotowej sprawie, że wnioskodawca W. M. w dniu(...) r. ukończył 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, a ponadto wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało ponadto, że wnioskodawca był zatrudniony w szczególnych warunkach w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w P. w okresie od 23 czerwca 1974 r. do 28 lutego 1993 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku montażysty wykonującego m prace montera konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokości, zbrojarza, betoniarza i cieśli wykonującego prace na wysokości. Do okresu pracy w warunkach szczególnych Sąd zaliczył również okres pracy na budowie eksportowej we L., jako że wnioskodawca wykonywał wówczas te same prace, co w kraju.

Wskazane wyżej stanowiska wymienione zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A, Dziale V – „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, poz. 4 – „Prace zbrojarskie i betoniarskie”, poz. 5 – „Prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości” oraz w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy podległych ministrowi budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach w wykazie A, Dziale V, poz. 4, pkt 1 – „zbrojarz”, pkt 3 – „betoniarz”, poz. 5, pkt 2 – „monter konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokości”, pkt 3 – „cieśla wykonujący prace na wysokości”.

Sąd nie zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy jako uczeń praktycznej nauki zawodu od 1 września 1972 r. do 23 czerwca 1974 r., albowiem wówczas praca nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych.

Należy mieć na uwadze, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami świadków i stron.

W postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi,

że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza,

że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków i stron.

Z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a tym samym spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury w świetle wyżej powołanych przepisów.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca,

w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca wszystkie przesłanki do nabycia świadczenia spełnił od dnia 15 stycznia 2015 r., a więc od ukończenia 60 roku życia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w sentencji wyroku.